

Ana Kavčič Pucihar
Glasbena šola Glasbénium

UPORABA LITERATURE PRI INDIVIDUALNEM INŠTRUMENTALNEM POUKU FLAVTE V SLOVENSKIH GLASBENIH ŠOLAH

Izvleček

V prispevku ugotavljamo zastopanost literature pri individualnem inštrumentalnem pouku flavte v slovenskih glasbenih šolah. Učitelji morajo pri pouku slediti smernicam učnega načrta za flavto, med katerimi je med operativnimi cilji navedena tudi priporočena literatura, z navodilom, naj le-ta ne služi kot toga obveznost, temveč kot usmeritev. Med učitelji flavte slovenskih glasbenih šol (N=78) smo raziskali zastopanost priporočene in izbirne literature od 1. do 8. razreda. Rezultati so pokazali statistično značilne razlike v pogostosti uporabe priporočene literature iz učnega načrta za flavto tako med posameznimi razredi kot tudi v pogostosti uporabe izbirne literature po izboru učiteljev. Ugotavljamo, da na področju uporabe stilno raznolike literature obstaja področje za izboljšanje, s katerim bi se še bolj približali izpolnjevanju temeljnje naloge glasbenega izobraževanja – vzbujanju ljubezni do glasbe in muziciranja.

Ključne besede: flavta, glasbena šola, individualni pouk, učitelji flavte, učni načrt, literatura

FLUTE REPERTOIRE USE IN THE INDIVIDUAL INSTRUMENTAL FLUTE INSTRUCTION IN SLOVENIAN MUSIC SCHOOLS

Abstract

In the following paper the use of flute repertoire in Slovenian Music Schools is being examined. Slovenian flute teachers must follow the Slovenian State Flute Curriculum guidelines. These also include recommended graded flute repertoire. Teachers are encouraged to use these recommendations as guidance not as a rigid obligation. We researched the use of recommended and elective flute repertoire between 1st and 8th grade among Slovenian Music School flute teachers (N=78). The results revealed statistically significant differences in the frequency of the recommended repertoire use among the grades. Statistically significant differences in the frequency of the elective repertoire use also emerged. We find an area for improvement in the stylistic variability of the flute repertoire used in Slovenian Music Schools. Increased variability of musical styles could contribute towards reaching the fundamental goal of music education – kindling the love of music and musicianship.

Key words: flute, music school, individual instruction, flute teachers, music school curriculum, flute repertoire

Uvod

Pouk flavte v slovenskih glasbenih šolah poteka v okviru programa *Glasba* in sicer v individualni učni obliki (*Zakon o glasbenih šolah*, 2000). Na osnovni ravni glasbenega izobraževanja pouk flavte poteka na nižji in višji stopnji. Nižja stopnja stopnja traja šest let in se deli na dve obdobji: prvo obdobje traja dve leti, drugo pa štiri leta. Višja stopnja traja

dve leti. Skupno torej izobraževanja traja osem let (*Dopolnjeni predmetnik. Glasba. 2010*).

V prvem izobraževalnem obdobju učenci flavte iz prvega v drugi razred napredujejo ne glede na dosežene ocene pri posameznem predmetu. V drugem obdobju nižje stopnje glasbene šole morajo biti pozitivno ocenjeni, da napredujejo v naslednji razred. Za napredovanje na višjo stopnjo izobraževanja učenec flavte potrebuje pozitivno mnenje izpitne komisije in učiteljskega zbora (*Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbenih šolah, 2003*).

Učitelji flavte

V slovenskih glasbenih šolah mora učitelj flavte imeti zaključen (predbolonjski) univerzitetni študijski program flavte ali magistrski študijski program druge stopnje *Instrumentalna in pevška pedagogika* ali *Glasbena umetnost* (smer Flavta) z dodatno pridobljenimi pedagoško-andragoškimi kompetencami in znanji v obsegu 60 kreditnih točk (*Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnih programih glasbene šole, 2015*). Poleg ustrezne izobrazbe morajo obvladati slovenski jezik in imeti opravljen strokovni izpit.

Takšni so zakonsko določeni pogoji za učitelja flavte, seveda pa so za delo z učenci najmanj enako pomembne pedagoške kompetence in osebnostne lastnosti, ki pa so često težko opisljive.

Pomembnih lastnosti učitelja flavte se v svojih priporočilih tistim, ki se želijo posvetiti glasbi, dotakne že J. J. Quantz v svojem baročnem priročniku za igranje flavte, ki je bil prvič izdan leta 1752. V svojih opisih učiteljev, katerih naj se učenec varuje, je zelo natančen in obsežen. Med drugim svari pred učitelji, ki ne znajo jasno in natančno razložiti učencu tistega, česar ne razume. Učitelji, ki pričakujejo, da se bo učenec vsega naučil po posluhu oziroma skozi imitacijo. Učitelji, ki svoje učence le hvalijo, spregledajo pa njihove pomanjkljivosti. Izpostavi tudi, naj se učenci varujejo tistih učiteljev, ki ne znajo presoditi, kdaj je določena skladba za učenca primerna in kako vsako skladbo stilno pravilno izvesti (Quantz, 2001).

Na razlike med učitelji flavte v vodenju učnega procesa na različnih učnih stopnjah individualnega pouka flavte sta opozorili tudi Kavčič Pucihar in Rotar Pance (2017). V njihovi raziskavi so učitelji z več delovne dobe izkazovali manjšo agilnost pri predstavitvi nove snovi na učnih urah in svojim učencem podajali manj povratnih informacij kot njihovi kolegi z manj delovne dobe.

Hattie in Yates (2014) povzemata ugotovitve raziskav s področja preučevanja lika idealnega učitelja v treh točkah: učenci pri učiteljih najbolj cenijo, da jih ti obravnavajo pošteno, da učenci pri tem ohranjajo svoje dostojanstvo in da učitelj pokaže spoštovanje do slehernega posameznika. Učitelj je neizogibno v poziciji modela, po katerem se zgledujejo, in kot tak predstavlja pogled na svet, kot ga imajo odrasli.

Kot zapiše Stronge (2018), je učitelj znova in znova dokazano najmočnejši s šolo povezani dejavnik, ki vpliva na učenčev dosežek. Večina ljudi, ki so postali večši glasbeniki, je to dosegla ob pomoči učiteljev (Lehman in sod., 2007). Avtorji odlične

učitelje na glasbenem področju opišejo kot tiste, ki imajo razvite posebne veščine, ki se po večini razlikujejo od večšin poklicnih izvajalcev oz. koncertantov.

Pembrook in C. Craig (2002) sta na podlagi obsežne raziskave o uspešnih učiteljih na glasbenem področju njihove lastnosti razvrstila v tri kategorije: notranje kvalitete, povezovanje z drugimi, socialna kontrola/vodenje skupine. Kot pomembno lastnost učitelja za njegovo polno učinkovitost in uspeh izpostavljata ekstravertiranost, kar sta Gordon in Yocke (1999, v Pembrook in Craig, 2002) tudi dokazala. Rotar Pance (1997) izpostavi, da je za glasbeni pouk zelo pomembno, da visoko motivirani učitelji neprestano izžarevajo svojo ljubezen do glasbe, k čemur s svojim zgledom spodbujajo tudi svoje učence. Tudi učitelji flavte v raziskavi Kavčič Pucihar (2019) so med najpomembnejše lastnosti odličnega učitelja uvrstili sposobnost motiviranja učencev, poleg poštenja in spoštljivosti do vseh svojih učencev, potrpežljivosti, stalnega izpopolnjevanja, sposobnosti vzpostavljanja konstruktivnega odnosa z učenci, ustvarjalnosti, inovativnosti ter doslednosti.

Učni načrt za flavto

V slovenskih glasbenih šolah je literatura, ki se jo uporablja pri pouku, predpisana v učnem načrtu za flavto (*Učni načrt. Flavta, 2003*). Vendar pa je v učnem načrtu za flavto v didaktičnih priporočilih zapisano, naj "učni načrt s sistematično razvrščenim gradivom za učitelja ne bo toga obveznost, temveč orientacija in pomoč pri vzgoji bodočega glasbenika" (*Učni načrt. Flavta, 2003, str. 13*). Iz tega sledi, da se učitelje spodbuja k uporabi glasbene literature po lastni presoji. Posebnih priporočil učiteljem flavte pri izbiri učnih gradiv ne zasledimo. Učitelji flavte so torej popolnoma avtonomni pri izbiri učnega gradiva, za katerega menijo, da učence najboljše vodi k usvajanju operativnih in splošnih učnih ciljev v učnem načrtu za flavto (*Učni načrt. Flavta, 2003*). Šantl Zupan (2016) meni, da kakovostno pedagoško delo pri pouku inštrumenta temelji na modelu individualnega pouka in prilagajanju posamezniku v okviru učnih načrtov. Za avtonomijo učitelja Juntunen (2017) zapiše, da pozitivno vpliva na izobraževanje. Zato je predvidevati, da je zaupana presoja učiteljem o primernosti izbranega gradiva eden od dejavnikov, ki lahko pozitivno prispevajo h kakovosti glasbenega izobraževanja.

Zastavlja se vprašanje, po kakšnih kriterijih naj učitelji flavte izbirajo izbirno literaturo za pouk. Štefanc (2005) poudarja, da je nujna vzpostavitev strokovnih kriterijev za presojanje kakovosti učnih gradiv. Štefanc in sod. (2011) ugotavljajo, da morajo biti učna gradiva pripravljena tako, da pri kakovostnem načrtovanju in izvajanju pouka pomagajo učitelju in učencu pri njegovem samostojnem učenju.

V *Priporočilih področnih skupin za izbor in rabo učnih gradiv* (2017) zasledimo priporočilo, naj učitelji izhajajo iz veljavnih učnih načrtov, tam zapisanih ciljev, standardov znanj in didaktičnih priporočil. Ob tem naj upoštevajo različne dejavnike z vidika učencev, torej njihovo starost, razvojno stopnjo, predznanje ter zmožnosti. Učitelje navaja kot strokovno odgovorne za ustreznost izbora in rabe dodatnih učnih gradiv v izobraževalnem procesu, ki naj jih pred uporabo strokovno in didaktično natančno preučijo, pri čemer morajo upoštevati tudi ustreznost jezika, razvijanja kritičnega in sistemskega mišljenja.

Priporočilo področnih skupin za izbor in rabo učnih gradiv (2017) v nadaljevanju navaja, naj za izbiro učnega gradiva ne bo edini utemeljeni razlog le skladnost z učnimi načrti, temveč med drugim tudi zahtevnost ravni znanja, vsebinske, ciljne in medpredmetne povezave, razvijanje osnovnih kompetenc. Večina priporočil lahko vodi k ustreznemu izboru učnih gradiv tudi učitelje flavte in sicer kriterij skladnosti z učnim načrtom, strokovna neoporečnost, jezikovna ustreznost, primernost ciljni skupini učencev, upoštevanje didaktičnih načel, podporna vloga vizualnih elementov, možnost usvajanja višjih taksonomskih ciljev ter spodbujanje inovativnosti in ustvarjalnosti.

Učitelj mora pri izbiri učnega gradiva imeti v mislih tako objektivne kriterije, torej smernice obče in specialne didaktike, pri čemer mora poznati nabor na trgu učnih gradiv, in pa subjektivne dejavnike odločanja, kamor sodijo učiteljev način poučevanja, ki ga mora gradivo podpirati (Kovač in sod., 2005).

Harris (2012) učiteljem inštrumenta priporoča, naj središče oblikovanja individualnega učnega načrta za vsakega učenca predstavlja veliko različnih glasbenih del, ob čemer naj veliko pozornosti namenijo zanimivemu obravnavanju glasbenih sestavin posameznega glasbenega dela.

Za izbiro učnih gradiv za poučevanje flavte lahko zgornje smernice tudi učiteljem flavte služijo kot dobro izhodišče za izbor ustrezne izbirne literature.

Namen raziskave

O uporabi literature pri pouku flavte v slovenskih glasbenih šolah nimamo celovitih podatkov, zato je pomembno, da se to področje osvetli in razišče. V raziskavi smo preučili zastopanost priporočene literature v učnem načrtu za flauto od 1. do 8. razreda in uporabo izbirne učne literature, ki jo za doseganje ciljev učnega načrta avtonomno izbirajo učitelji. Zanimalo nas je razmerje med obema vrstama literature v vsakem posameznem razredu. Predvidevali smo, da je zastopanost obeh vrst literature različna, tako glede na pogostost uporabe posameznega gradiva kot tudi glede na posamezen razred glasbene šole.

Metodologija

Raziskovalna metoda

V raziskavi smo uporabili kvantitativni raziskovalni pristop, temelječ na deskriptivni in kavzalno-neeksperimentalni metodi pedagoškega raziskovanja.

Raziskovalni vzorec

V raziskavi je sodelovalo 78 učiteljev flavte (49,36 %) od skupno 158 učiteljev, ki so ta inštrument poučevali v šolskem letu 2016/2017 v slovenskih državnih in zasebnih glasbenih šolah (MIZŠ, 2017).

Struktura vzorca glede na spol kaže izrazito feminizacijo področja, saj je v raziskavi sodelovalo 93,5 % žensk in le 6,5 % moških.

V anketi so sodelovali učitelji flavte iz vseh slovenskih regij. Največ učiteljev flavte, sodelujočih v raziskavi, je poučevalo v Osrednjeslovenski regiji (32,1 %), sledili so učitelji Gorenjske (17,9 %) in Savinjske (11,5 %) regije. Iz Podravske (7,7 %) in Obalno-kraške regije (7,7 %) je prihajalo enako število učiteljev. Tudi iz Jugovzhodne Slovenije (5,1 %), Notranjsko-kraške regije (5,1 %) in Goriške (5,1 %) je sodelovalo enako število učiteljev. Iz Koroške (3,8 %) in Spodnjeposavske regije (3,8 %) prav tako. 2,6 % učiteljev je poučevalo v Zasavski regiji, najmanj (1,3 %) pa v Pomurski regiji. 1,3 % učiteljev na to vprašanje ni odgovorilo. Nekateri učitelji so poučevali v dveh regijah.

Največ učiteljev flavte, sodelujočih v raziskavi, je poučevalo na javni matični glasbeni šoli (71,8 %). Na podružničnih javnih glasbenih šolah je poučevalo 38,5 % učiteljev, na zasebnih glasbenih šolah s koncesijo 5,1 % in na zasebnih glasbenih šolah brez koncesije 3,8 % učiteljev. Nekateri učitelji so poučevali na dveh vrstah glasbenih šol.

Največ v raziskavi sodelujočih učiteljev je bilo starih med 26 in 35 let (37,6 %). Učiteljev med 36. in 45. letom je bilo manj (28,6 %), 20,8 % je bilo učiteljev med 46. in 55. letom, medtem ko je bilo učiteljev v starosti do 25 let 10,4 %. Najmanj učiteljev je bilo starih med 56 in 65 let (2,6 %).

V raziskavo so bili vključeni učitelji, ki so v skladu z veljavno zakonodajo v različnih obdobjih večinoma izpolnjevali zaposlitvene zahteve. Nekaj učiteljev je imelo poleg zahtevane izobrazbe tudi višjo od predpisane, 10,3 % pa je v vprašalnik vpisalo tudi drugo izobrazbo. Do uvedbe bolonjskega študija je bil zahtevani naziv za zaposlitev na delovnem mestu učitelja flavte akademski glasbenik flautist oz. prof. flavte ali oboje. Po uvedbi bolonjskega študija je zahtevani naziv magister akademski glasbenik flautist ali magister profesor flavte. Med učitelji flavte, vključenimi v raziskavo, jih ima večina z zakonom predpisano izobrazbo, torej nazive: akad. glasbenik – flautist in prof. flavte (55,1 %); akademski glasbenik – flautist (12,8 %); profesor flavte (9,0 %); magister akademski glasbenik flautist (15,4 %) in naziv magister profesor flavte (6,4 %). Umetniško specializacijo ima 11,5 % učiteljev. 2,6 % učiteljev je magistrov znanosti s področja flavte. 3,8 % učiteljev študira na III. stopnji doktorskega študija, 3,8 % učiteljev na to vprašanje ni odgovorilo.

Največ učiteljev (23,1 %) poučuje flavto 6–10 let, učitelji, ki poučujejo med 16 in 20 let, so bili druga najbolj številna skupina (21,8 %), učiteljev, ki poučujejo od 11 do 15 let, je bilo 16,7 %, tistih z 26–30-letnimi izkušnjami je bilo 10,3 %, učiteljev z 31–35 let delovnih izkušenj 6,4 %, tistih, ki poučujejo flavto med 21 in 25 let, je bilo prav tako 6,4 %, najmanj pa je bilo učiteljev z več kot 35 let delovnih izkušenj (1,3 %).

Največ, torej 16 učiteljev (20,5 %), poučuje po 18 učencev, 12 učiteljev (15,4 %) poučuje po 19 učencev, 9 učiteljev (11,5 %) poučuje po 20 učencev, 7 učiteljev (9,0 %), poučuje 16 učencev, 6 učiteljev (7,7 %) poučuje 17 učencev, 5 učiteljev (6,4 %) poučuje 14 učencev, 4 učitelji (5,1 %) poučujejo po 11 učencev, prav tako 4 učitelji (5,1 %) poučujejo po 8 učencev, po 2 učitelja (2,6 %) poučujeta po 21, 22 ali 23 učencev, po 1 učitelj (1,3 %) pa poučuje po 24, 15, 10, 9, 7, 6 ali 4 učence. Učitelji v povprečju poučujejo po 16,5 učencev ($SD = 4,248$), najmanj 4 in največ 24 učencev.

Učiteljev, ki poučujejo poln delovni čas oz. imajo nadobvezo, je 73,1 %, učiteljev, ki imajo zmanjšan delež zaposlitve oz. zmanjšano obvezo, je 26,9 %.

Postopki zbiranja podatkov

Za ugotavljanje sociodemografskih značilnosti učiteljev flavte, uporabe literature v učnem načrtu in uporabe literature po lastnem izboru, smo oblikovali anketni vprašalnik.

S petstopenjskimi ocenjevalnimi lestvicami Likertovega tipa smo ugotavljali, kako pogosto učitelji uporabljajo navedeno literaturo iz učnega načrta od 1. do 8. razreda. Rabo izbirne literature od 1. do 4. razreda smo ugotavljali s polodprtimi vprašanji in petstopenjskimi ocenjevalnimi lestvicami Likertovega tipa. Od 5. do 8. razreda so učitelji odgovarjali na odprta vprašanja o rabi izbirne literature pri pouku.

Vsebinsko veljavnost vprašalnika so potrdili trije eksperti. Notranjo konsistentnost vprašalnika smo preverili s Cronbachovim koeficientom alfa. Dobljeni rezultat $\alpha = 0,890$ je pokazal dobro zanesljivost vprašalnika. Objektivnost smo zagotovili z uporabljenimi načini zbiranja podatkov in s sklopi ocenjevalnih lestvic. Pri statističnem sklepanju smo upoštevali stopnjo tveganja 0,05.

Vprašalnik smo posredovali 158 učiteljem flavte, ki flavto poučujejo na 54 državnih in 13 zasebnih glasbenih šolah v Sloveniji. Anketiranje je potekalo v več fazah, in sicer od novembra 2016 do marca 2017. Vprašalnik smo skupaj z dopisom za ravnatelje in navodili za učitelje poslali na vse slovenske glasbene šole v tiskani in elektronski obliki ter na flautistične izobraževalne dogodke. Učitelji so izpolnjene vprašalnike vračali po pošti ali po elektronski pošti. Prejeli smo 78 izpolnjenih vprašalnikov, kar predstavlja 49,36 % odzivnost. Vsem sodelujočim učiteljem je bila zagotovljena anonimnost, zbrane podatke pa smo uporabili le v raziskovalne namene.

Postopki obdelave podatkov

Podatke, ki smo jih pridobili z anketnim vprašalnikom, smo s pomočjo programa SPSS 22.0 analizirali na ravni opisne in inferenčne statistike. Uporabili smo frekvenčno distribucijo (f , $f\%$) atributivnih spremenljivk in aritmetične sredine (M) numerično izraženih stopenj odgovorov. Pri intervalnih spremenljivkah smo izračunali aritmetično sredino (M) in standardni odklon (SD). Za ugotavljanje razlik v uporabi priporočene literature iz učnega načrta med posameznimi razredi smo uporabili neparametrični Friedmanov test. Ker smo ugotovili, da so razlike v pogostosti uporabe priporočene literature statistično značilne, smo uporabili Znakovni test (*ang. Sign test*) za preverjanje obstoja statistično pomembnih razlik med vsemi mogočimi kombinacijami parov razredov. Pri statističnem sklepanju smo upoštevali stopnjo tveganja 0,05. Rezultate smo prikazali tabelarično in grafično, pri čemer smo uporabili program MS Excel 2010.

Rezultati in interpretacija

Zastopanost priporočene literature smo preverili za vsak posamezen razred glasbene šole. Zanimalo nas je, kako pogosto učitelji uporabljajo posamezno priporočeno literaturo, kolikšen delež učiteljev to literaturo nadomešča z viri po lastnem izboru in kateri so najpogostejši izbrani viri. Pogostost uporabe so učitelji ocenili s petstopenjsko ocenjevalno lestvico (1 – nikoli, 2 – redko, 3 – včasih, 4 – pogosto, 5 – zelo pogosto).

1. Razred

Graf 1: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 1. razredu glede na odstotne deleže

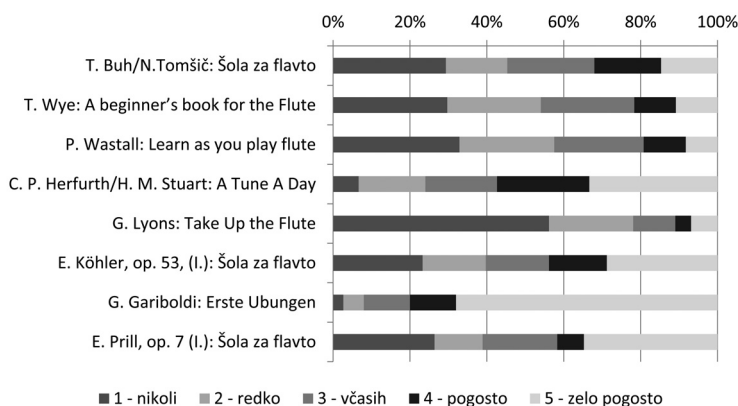

Tabela 1: Pogostost uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 1. razredu

Priporočena literatura 1. razred	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi: Erste Ubungen	75	1	5	5,00	4,37	1,063
C. P. Herfurth/H. M. Stuart: A Tune A Day	75	1	5	4,00	3,60	1,294
E. Prill, op. 7 (I.): Šola za flavto	72	1	5	3,00	3,11	1,632
E. Köhler, op. 53, (I.): Šola za flavto	73	1	5	3,00	3,10	1,556
T. Buh/ N. Tomšič: Šola za flavto	75	1	5	3,00	2,72	1,429
T. Wye: A beginner's book for the Flute	74	1	5	2,00	2,49	1,316
P. Wastall: Learn as you play flute	73	1	5	2,00	2,37	1,275
G. Lyons: Take Up the Flute	73	1	5	1,00	1,84	1,202

Legenda: N- število, Min – minimalna vrednost, Max – maksimalna vrednost, Me – mediana, M- aritmetična sredina, SD – standardni odklon

Učitelji v 1. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) uporabljajo učbenik G. Gariboldi: Erste Übungen, pri čemer vrednost standardnega odklona ($M = 4,37$; $SD = 1,063$) kaže na poenoteno uporabo tega učbenika. Kljub dejstvu, da je bil učbenik G. Gariboldija prvič izdan leta 1880, učitelji flavte enotno ocenjujejo, da tudi zdaj dobro pokriva potrebe njihovih učencev 1. razreda. Prvih dvajset etud, kolikor jih je predpisanih v učnem načrtu, je razmeroma kratkih, v obsegu od e1 do d3, torej v najbolj zvenečem obsegu flavte, vse so v binarni podelitvi, ki je učencem blizu, in v tonalitetah C-dur in G-dur. Kljub temu da učbenik nima grafičnih ponazoril, barv ali nosilcev zvoka, očitno predstavlja vir, ki ga učitelji pri svojem delu ocenjujejo kot nepogrešljivega.

Učitelji pogosto ($Me = 4$) uporabljajo učbenik C. P. Herfuth/H. M. Stuart: A Tune A Day, pri čemer vrednost standardnega odklona ($M = 3,60$; $SD = 1,294$) rahlo presega tretjino vrednosti aritmetične sredine, kar kaže na manj poenoteno uporabo tega učbenika.

Učbenik C. P. Herfuth/H. M. Stuart: A Tune A Day je bil prvič izdan leta 1953. Je zelo postopen, sistematičen, snov nadgrajuje po obvladljivih segmentih. Grafična podoba ne dosega več današnjih standardov, prav tako nima priloženega CD-ja s spremljavami. Založnik se je sicer odločil izdati prenovljeno izdajo, imenovano A New A Tune A Day, katerega uporabe pa ne zasledimo med slovenskimi učitelji flavte.

Učitelji včasih ($Me = 3$) uporabljajo E. Prill, op. 7 (I.): Šola za flavto, E. Köhler, op. 53, (I): Šola za flavto, T. Buh/N. Tomšič: Šola za flavto. Omenjene šole za flavto so vse starejših datumov – Prill iz leta 1927, Köhler iz leta 1880 in Buh/Tomšič iz leta 1984.

Naštete šole za flavto so današnjim učencem oddaljene, saj sicer korektno in zelo racionalno predstavljajo snov, a način podajanja je v današnjem času zastarel. Z učencem ne vzpostavljajo nikakršnega dialoga, temveč zgolj podajajo vedno bolj zahtevno notno gradivo. Tehnična zahtevnost in kompleksnost glasbene teorije se hitro povečuje, zato je našteto gradivo primernejše za učence, ki se začnejo učiti flavto starejši (nad 9 let) oz. imajo predznanje kljunaste flavte. Očitno nekateri učitelji flavte še vedno poučujejo na tak način, zato so ti učbeniki še vedno občasno v uporabi, čeprav bi jih kazalo ob prenovi učnega načrta izpustiti.

Učitelji redko ($Me = 2$) uporabljajo T. Wye: A beginner's book for the Flute in P. Wastall: Learn as you play the flute. Omenjena učbenika izhajata iz Velike Britanije. Učbenik T. Wye: A beginner's book for the Flute zelo hitro prehaja v vedno bolj kompleksno gradivo, zato je za mlajše učence manj primeren. Tudi učbenik P. Wastalla je sicer primerno strukturiran, a zelo hitro prehaja na vse bolj kompleksno in zahtevno gradivo, zato je primeren za starejše učence oz. učence s predznanjem kljunaste flavte.

Učitelji ne uporabljajo učbenika G. Lyons ($Me = 1$). V tem učbeniku zasledimo začetek poučevanja na tonu d2, kar je sicer s stališča vzdrževanja ravnotežja instrumenta dobro, vse naslednje povezave prijemov pa so toliko bolj zahtevne, ker mora učenec vsakokrat premakniti veliko število prstov, kar je za začetnike običajno prezahtevno. Učitelji ga verjetno zato skorajda ne uporabljajo.

V nobenem od priporočenih učbenikov v učnem načrtu ne zasledimo sistematičnega spodbujanja inovativnosti in ustvarjalnosti, omogočanja usvajanja višjih taksonomskih

ciljev in upoštevanja različnih učnih stilov. Prav tako nobeden od priporočenih učbenikov, razen G. Lyons, nima priloženega CD-ja oz. druge oblike zvočnih posnetkov.

Učitelji flavte očitno tudi sami ugotavljajo, da priporočeni učbeniki v 1. razredu v polni meri ne ustrezajo potrebam današnjih učencev začetnikov, zato priporočeno literaturo nadomeščajo z učbeniki po lastnem izboru v kar 97,4 %.

Izbirna literatura po izboru učiteljev v 1. razredu

Tabela 2: Pogostost uporabe izbirne literature po izboru učiteljev v 1. razredu

Izbirna literatura 1. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
	Veljavni					
A. Kavčič Pucihar: Igramo se flavto	74	1	5	5,00	4,27	1,150
L. Goodwin: The Fife Book	73	1	5	3,00	3,16	1,599
I. Ory: La Flute Traversiere	71	1	5	1,00	1,51	1,120
H. Hammond: Funky Flute I	72	1	5	1,00	1,94	1,433
B. Gissler Hasse: Mini Magic Flute	72	1	5	1,00	1,92	1,392
Jaarsma/Kastelein: Look, Listen and Learn I	72	1	5	1,00	1,46	0,992
A. Zupan: Potovanje s flavtico	72	1	5	1,00	2,29	1,578
Drugo	1	5	5	5,00	5,00	

Najpogostejši izbrani učbenik je A. Kavčič Pucihar: Igramo se flavto, ki ga učitelji uporabljajo v povprečju zelo pogosto ($Me = 5$), vrednost standardnega odklona ($M = 4,27$; $SD = 1,150$) pa kaže poenoteno uporabo med učitelji. Učbenik Igramo se flavto omogoča zgodnje učenje flavte in učence postopno ter sistematično vodi k usvajanju osnov igranja flavte, osnov glasbene teorije ter obvladovanja inštrumenta. Barvni učbenik je tehnično opremljen z dvema zgoščenkami, na katerih so posnete spremljave k skladbicam, in tako učencu omogoča samostojno vadenje doma in pri urah flavte. Za razliko od večine ostalih učbenikov od vsega začetka spodbuja komorno igro, aktivno usvajanje osnov glasbene teorije in medpredmetno povezovanje.

Učbenik L. Goodwin: The Fife Book učitelji uporabljajo včasih ($Me = 3$). Glede na to, da je učbenik namenjen prvotnemu učenju flavtice, ki je manjši in poenostavljen približek koncertne flavte, je razumljivo, da se manjši odstotek učiteljev odloča za ta način začetnega poučevanja, saj od učitelja in učenca zahteva precej prilagajanja.

Ostale literature – I Ory: La Flûte Traversière, H. Hammond: Funky Flute I, Jaarsma/Kastelein: Look, Listen and Learn I, A. Zupan: Potovanje s flavtico ne uporabljajo ($Me = 1$) oziroma jo uporabljajo le redki učitelji. Omenjeni učbeniki predstavljajo raznovrstne pristope k poučevanju, večina izmed njih ima priloženo zgoščenko, učbenik Look, Listen and Learn I spodbuja tudi improvizacijo učencev. Učitelje bi kazalo bolje seznaniti z omenjenimi učbeniki, saj pomenijo dobrodošlo alternativo priporočenim učbenikom iz učnega načrta.

2. razred

Graf 2: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 2. razredu glede na odstotne deleže

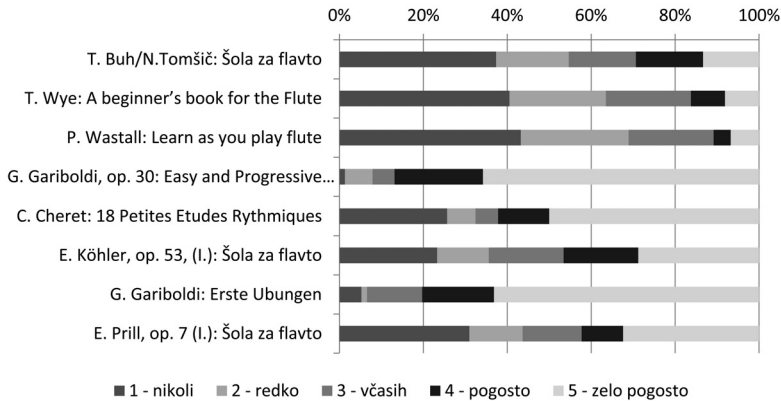

Tabela 3: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 2. razredu

Priporočena literatura 2. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi, op. 30: Easy and Progressive Studies, I. del	76	1	5	5,00	4,43	0,957
G. Gariboldi: Erste Übungen	76	1	5	5,00	4,32	1,098
C. Cheret: 18 Petites Etudes Rythmiques	74	1	5	4,50	3,54	1,722
E. Köhler, op. 53, (I.): Šola za flavto	73	1	5	3,00	3,16	1,546
E. Prill, op. 7 (I.): Šola za flavto	71	1	5	3,00	3,00	1,673
T. Buh/N. Tomšič: Šola za flavto	75	1	5	2,00	2,51	1,465
T. Wye: A beginner's book for the Flute	74	1	5	2,00	2,20	1,282
P. Wastall: Learn as you play flute	74	1	5	2,00	2,05	1,192

Učitelji v 2. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) uporabljajo učbenika G. Gariboldija: Easy and Progressive Studies, I. del, in Erste Übungen

Prvi del učbenika Easy and Progressive Studies sestavljajo etude, ki so dolge po eno stran, kar za drugošolce predstavlja precejšen kondicijski izziv, vendar melodičnost in relativna preprostost teh etud verjetno botrujeta zelo pogosti in poenoteni uporabi med učitelji. Učbenik Erste Übungen se nadaljuje tudi v 2. razredu, kjer se po št. 20 začnejo bolj zahtevne etude, ki drugošolcem predstavljajo dober izziv za izboljševanje tekočega branja in tehničnega izvajanja notnega gradiva.

Tudi C. Cheret: 18 Petites Etudes Rythmiques učitelji pogosto ($Me = 4,5$) uporabljajo. Na to najverjetneje vplivajo primerna dolžina in ritmična razgibanost etud ter uporaba zgolj enostavnih tonalitet (C-dur, a-mol, F-dur, d-mol, G-dur, g-mol). Včasih ($Me = 3$)

uporabljajo učbenika E. Köhler, op. 53, (I): Šola za flavto in E. Prill, op. 7 (I.): Šola za flavto. Kot že zapisano, sta oba učbenika za današnje potrebe zastarela, zato bi ju kazalo umakniti s seznama priporočene literature v učnem načrtu. Prav tako velja za naslednje učbenike, ki jih učitelji uporabljajo le redko ($Me = 2$): T. Buh/N. Tomšič: Šola za flavto, T. Wye: A beginner's book for the flute in P. Wastall: Learn as you play the flute.

Večina učiteljev (91 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z učbeniki po lastnem izboru.

Izbirna literatura po izboru učiteljev v 2. razredu

Tabela 4: Pogostost uporabe izbirne literature po izboru učiteljev v 2. Razredu

Izbirna literatura 2. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
A. Kavčič Pucihar: Igramo se flavto	67	1	5	5,00	4,21	1,175
K. Šantl Zupan, M. Zupan: Etude za flavto	69	1	5	3,00	2,78	1,533
I. Ory: La Flute Traversiere	67	1	5	1,00	1,51	1,160
H. Hammond: Funky Flute	67	1	5	1,00	1,94	1,466
B. Gissler Hasse: Mini Magic Flute	67	1	5	1,00	1,91	1,454
M. Broers: Look, Listen and Learn 2	65	1	5	1,00	1,38	0,860

Najpogostejši izbirni učbenik je tudi v 2. razredu A. Kavčič Pucihar: Igramo se flavto, ki ga učitelji uporabljajo v povprečju zelo pogosto ($Me = 5$) in poenoteno.

Včasih ($Me = 3$) učitelji uporabljajo K. Šantl Zupan/M. Zupan: Etude za flavto. Raziskovalni izsledki niso pokazali uporabe učbenikov: I. Ory: La Flûte Traversière, H. Hammond: Funky Flute II, Jaarsma/Kastelein: Look, Listen and Learn 2, B. Gissler Hasse: Mini Magic Flute ($Me = 1$). Navedeni učbeniki izhajajo iz različnih držav (Francija, Velika Britanija, Nizozemska in Avstrija). Če bi učitelji flavte več uporabljali omenjene učbenike iz navedenih držav, bi svojim učencem omogočili širši vpogled v različne šole igranja flavte in omogočili več medpredmetnega povezovanja. V prihodnje učitelje flavte vsekakor velja bolje seznaniti z omenjenimi učbeniki, ki so primerni za učence drugih razredov flavte.

3. razred

Graf 3: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 3. razredu glede na odstotne deleže

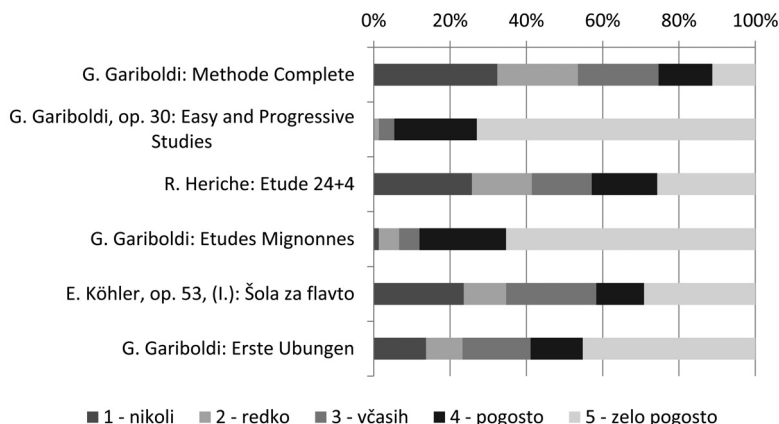

Tabela 5: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 3. razredu

Priporočena literatura 3. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi, op. 30: Easy and Progressive Studies	74	2	5	5,00	4,66	0,625
G. Gariboldi: Etudes Mignonnes	75	1	5	5,00	4,45	0,920
G. Gariboldi: Erste Übungen	73	1	5	4,00	3,67	1,472
R. Heriche: Etude 24+4	70	1	5	3,00	3,01	1,556
E. Köhler, op. 53, (I.): Šola za flavto	72	1	5	3,00	3,13	1,538
G. Gariboldi: Methode Complete	71	1	5	2,00	2,51	1,372

Učitelji v 3. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) uporabljajo dva učbenika G. Gariboldija, in sicer op. 30: Easy and Progressive Studies in Etudes Mignonnes. Zelo pogosto ($Me = 4$) uporabljajo učbenik Erste Übungen istega avtorja. Kljub temu da so navedene etude napisane v 19. stoletju, učitelji tudi dandanes visoko cenijo njihovo vrednost za napredovanje učencev. Včasih ($Me = 3$) uporabljajo R. Heriche: Etude 24+4 in E. Köhler, op. 53, (I.): Šola za flavto. Le redko ($Me = 2$) uporabljajo Gariboldijev učbenik Methode Complete.

Pri šolah za flavto učitelji očitno raje posegajo po novejših učbenikih od tistih, ki so priporočeni v učnem načrtu, saj je način predstavitve snovi v Šoli za flavto E. Köhlerja in G. Gariboldija današnjim učencem manj zanimiv, vsebine niso predstavljene interaktivno, ni glasbenih spremljav, verjetno je v tem vzrok za manjšo uporabo.

Večina učiteljev (89,7 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z viri po lastnem izboru.

Izbirna literatura po izboru učiteljev v 3. razredu**Tabela 6: Pogostost uporabe izbirne literature po izboru učiteljev v 3. razredu**

Izbirna literatura 3. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
Pollock/Sebba: Abracadabra	66	1	5	3,00	3,15	1,561
K. Šantl Zupan, M. Zupan: Etude za flavto	67	1	5	3,00	2,78	1,455
J. Beekum: Con moto	65	1	5	1,00	2,38	1,774
H. Hammond: Funky Flute	65	1	5	1,00	1,66	1,384
M. Broers: Look, Listen and Learn 3	65	1	3	1,00	1,26	0,619
R. Lombardo: Melodious Studies for Technical Development	66	1	5	1,00	1,82	1,467
W. Popp, op. 411: Schule der Gelaufigkeit	66	1	5	1,00	2,11	1,479

Kot izbirno literaturo učitelji včasih ($Me = 3$) uporabljajo učbenika M. Pollock/J. Sebba: Abracadabra in K. Šantl Zupan/M. Zupan: Etude za flavto. Prvega od navedenih učbenikov sestavljajo ljudske pesmi in skladbe z vsega sveta, večinoma iz angleško govorečih dežel, zato jih učenci radi igrajo. Vse prvine so predstavljene skozi poznane skladbice, kar je običajno učencem blizu in omogoča dober napredek pri igranju. Drugi navedeni učbenik je dobro zasnovana zbirka etud različnih avtorjev, ki omogoča raznovrstno zastopanost različnih elementov. Domnevamo, da se zato kar precejšnje število učiteljev odloča za uporabo tega učbenika.

Le redki učitelji kot izbirno literature uporabljajo dela: J. Beekum: Con moto; H. Hammond: Funky Flute; M. Broers: Look, Listen and Learn 3; R. Lombardo: Melodious Studies for Technical Development; W. Popp, op. 411: Schule der Gelaufigkeit ($Me = 1$). Navedena izbirna literatura pokriva širok spekter od predvsem tehnično naravnanih (Beekum, Popp in Lombardo) do učbenikov z elementi improvizacije (Broers) in jazz glasbe (Hammond). Navedeni učbeniki bi omogočali veliko popestritev pouka, spoznavanje raznovrstnih glasbenih stilov in možnost nadgradnje razvijanja tehničnih sposobnosti

4. razred

Graf 4: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 4. razredu glede na odstotne deleže

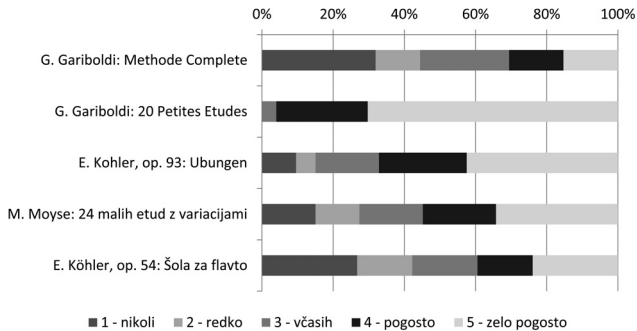

Tabela 7: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 4. razredu

Priporočena literatura 4. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi: 20 Petites Etudes	74	3	5	5,00	4,66	0,556
E. Kohler, op. 93: Übungen	73	1	5	4,00	3,85	1,298
M. Moyse: 24 malih etud z variacijami	73	1	5	4,00	3,47	1,454
G. Gariboldi: Methode Complete	72	1	5	3,00	2,69	1,450
E. Köhler, op. 54: Šola za flavto	71	1	5	3,00	2,94	1,539

Učitelji v 4. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) in poenoteno ($M = 4,66$; $SD = 0,556$) uporabljajo učbenik G. Gariboldi: 20 Petites Etudes. Pogosto ($Me = 4$) uporabljajo učbenika E. Kohler, op. 93: Übungen in M. Moyse: 24 malih etud z variacijami. Učbenike G. Gariboldi: Methode Complete in E. Köhler, op. 54: Šola za flavto uporabljajo včasih ($Me = 3$).

Večina učiteljev (78,2 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z literaturo po lastnem izboru.

Tabela 8: Pogostost uporabe izbirne literature po izboru učiteljev v 4. razredu

Izbirna literatura 4. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
K. Šantl Zupan, M. Zupan: Etude za flavto	60	1	5	3,00	2,82	1,501
J. Beekun: Con moto	55	1	5	1,00	2,49	1,731
H. Hammond: Funky Flute	55	1	5	1,00	1,76	1,503
W. Popp, op. 411: Schüle der Gelaufigkeit	55	1	5	1,00	2,27	1,496
W. Popp, op. 413: Tägliche Fingerübungen	55	1	5	1,00	2,16	1,488
R. Lombardo: Melodious Studies for Technical Development	55	1	5	1,00	1,82	1,415

Tudi v 4. razredu učitelji včasih ($Me = 3$) uporabljajo K. Šantl Zupan/M. Zupan: Etude za flavto. Ostale izbirne literature ne uporabljajo ($Me = 1$) oziroma jo uporabljajo le redki posamezni učitelji: J. Beekum: Con moto; H. Hammond. Funky Flute; W. Popp, op. 411: Schüle der Gelaufigkeit; W. Popp, op. 413: Tagliche Fingerübungen; R. Lombardo: Melodious Studies for Technical Development.

Tudi v 4. razredu predlagana izbirna literatura ponuja širok spekter glasbenih stilov, od predvsem tehnično naravnanih (Beekum, Popp in Lombardo) do učbenikov z elementi improvizacije in jazz glasbe (Hammond), vendar navedene učbenike, ki bi omogočali veliko popestritev pouka, spoznavanje raznovrstnih glasbenih stilov in možnost nadgradnje razvijanja tehničnih sposobnosti, uporabljajo le redki učitelji.

5. razred

Graf 5: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 5. razredu glede na odstotne deleže

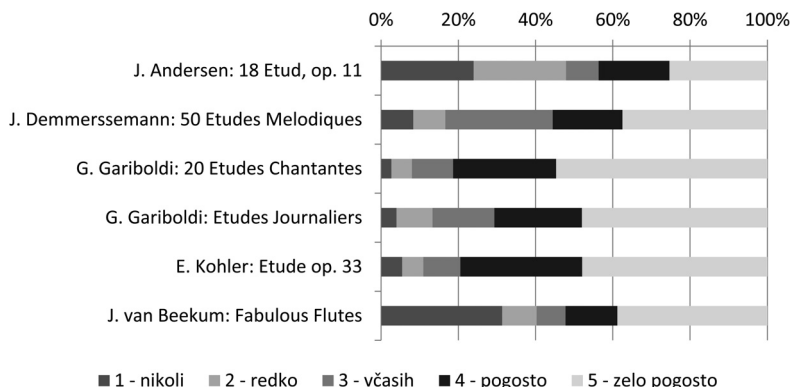

Tabela 9: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 5. razredu

Priporočena literatura 5. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi: 20 Etudes Chantantes	75	1	5	5,00	4,25	1,028
J. Demmerssemann: 50 Etudes Melodiques	72	1	5	4,00	3,68	1,287
G. Gariboldi: Etudes Journaliers	75	1	5	4,00	4,01	1,180
E. Kohler: Etude op. 33	73	1	5	4,00	4,11	1,137
J. van Beekum: Fabulous Flutes	67	1	5	4,00	3,19	1,743
J. Andersen: 18 Etud, op. 11	71	1	5	3,00	2,97	1,558

Učitelji v 5. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) in poenoteno ($M = 4,25$; $SD = 1,028$) uporabljajo učbenik G. Gariboldi: Etudes Chantantes, včasih ($Me = 3$) pa 18 Etud, op. 11 J. Andersena.

Pogosto ($M = 4$) uporabljajo J. Demmersseman: 50 Etudes Melodiques, G. Gariboldi: Etudes Journaliers, E. Kohler: Etude op. 33, J. van Beekum: Fabulous Flutes.

Več kot četrtina učiteljev (29,5 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z viri po lastnem izboru.

V opisnih odgovorih so učitelji navedli, da uporabljajo naslednjo izbirno literaturo: Bantai Kovacs: Šola za flavto, 2. zvezek (lestvice), Bantai/Kovacs: Selected Studies I, II, Dapper: 1. in 2. del, G. Gariboldi: 20 Petites Etudes, J. Rae: 40 Modern Studies, Jagudin: Etude, K. Šantl Zupan/M. Zupan: Etude za flavto: 2, 3. Lombardo: Technical Studies, N. Platonov: 30 Studies for Flute, Ph. Bernold: Technique d' Embouchure, R. Lombardo: Melodious Studies for Technical Development, Reichert: Tägliche Übungen, S. Arriagada: 10 Etudes Latino-Américaines, Taffanel/Gaubert: IV. in V. del, Taffanel/Gaubert: Methode Complete de la flute (izbor), Tomaszewski: Izbor Etud, W. Popp: op. 411 in op. 413.

Učitelji torej uporabljajo zelo raznoliko literaturo, od tehnične (Taffanel/Gaubert, Lombardo, Popp, Reichert) do literature za razvijanje nastavka in tona (Bernold) ter klasičnih etud (Bantai/Kovacs, Jagudin, Šantl Zupan/Zupan, Platonov, Gariboldi, Tomaszewski), šol za flavto (Dapper, Bantai/Kovacs) in tudi etnično obarvanih etud (Arriagada), modernih etud v različnih glasbenih stilih (Rae).

Verjetno prihaja do take raznolikosti učnih gradiv tako glede na glasbeni stil kot tudi osredotočenost, ker učitelji učencem izbirajo literaturo glede na njihovo prihodnjo usmeritev – če bo učenec zaključil po 6. razredu, mu verjetno izbirajo drugačno literaturo kot tistim učencem, ki nameravajo nadaljevati s šolanjem na višji stopnji glasbene šole ali celo izrazijo željo po nadaljevanju šolanja iz flavte na umetniški gimnaziji.

6. razred

Graf 6: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 6. razredu glede na odstotne deleže

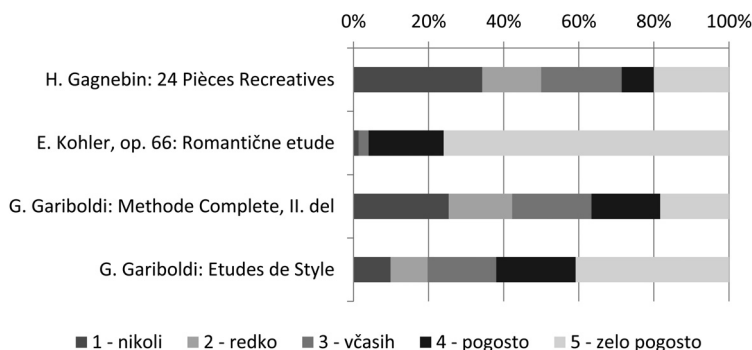

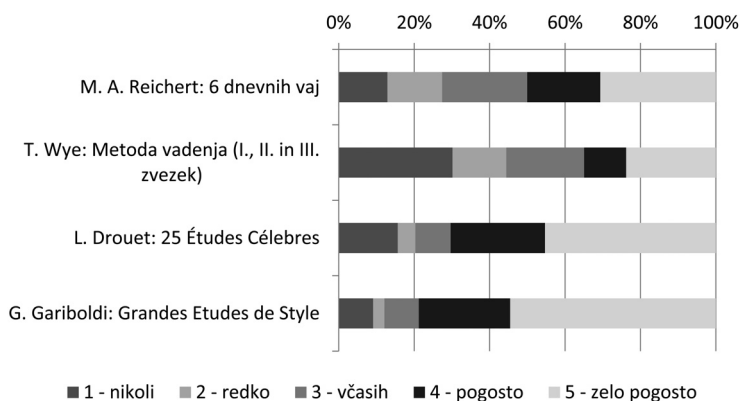
Tabela 10: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 6. razredu

Priporočena literatura 6. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
E. Kohler, op. 66: Romantične etude	75	1	5	5,00	4,69	0,657
G. Gariboldi: Etudes de Style	71	1	5	4,00	3,73	1,352
G. Gariboldi: Methode Complete, II. del	71	1	5	3,00	2,87	1,453
H. Gagnebin: 24 Pièces Recreatives	70	1	5	2,50	2,64	1,523

Učitelji v 6. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) in poenoteno ($M = 4,69$; $SD = 0,657$) uporabljajo učbenik E. Kohler, op. 66: Romantične etude. G. Gariboldi: Etudes de Style uporabljajo pogosto ($Me = 4$), vendar manj poenoteno ($M = 3,73$; $SD = 1,352$). Včasih ($Me = 3$) uporabljajo učbenika G. Gariboldi: Methode Complete, II. del in H. Gagnebin: 24 Pièces Recreatives ($Me=2,5$).

Dobra tretjina učiteljev (38,5 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z viri po lastnem izboru.

7. razred

Graf 7: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 7. razredu glede na odstotne deleže**Tabela 11: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 7. razredu**

Priporočena literatura 7. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi: Grandes Etudes de Style	66	1	5	5,00	4,12	1,259
L. Drouet: 25 Études Célèbres	64	1	5	4,00	3,80	1,460
M. A. Reichert: 6 dnevnih vaj	62	1	5	3,50	3,40	1,396
T. Wye: Metoda vadenja (I., II. in III. zvezek)	63	1	5	3,00	2,84	1,558

Učitelji v sedmih razredih zelo pogosto ($Me = 5$) in poenoteno ($M = 4,12$; $SD = 1,295$) uporabljajo učbenik G. Gariboldi: *Grandes Etudes de Style*. Pogosto ($Me = 4$), vendar manj poenoteno ($M = 3,80$; $SD = 1,460$), uporabljajo L. Drouet: *25 Études Célèbres*, M. A. Reichert: 6 dnevnih vaj pa uporabljajo včasih do pogosto ($Me = 3,5$). Včasih ($Me = 3$) uporabljajo še zvezke metod vadenja T. Wye.

Slaba četrtina (24,4 %) učiteljev priporočeno literaturo nadomešča tudi z viri po lastnem izboru.

Učitelji so navedli, da uporabljajo naslednjo izbirno literaturo: A. Terschak: *Tägliche Studien für Flöte*; J. Demmerssemann: *50 Melodičnih Etud*, I. in II. del; E. Köhler, op. 66: *Romantične etude* in op. 93, II. del; F. Tomaszewski: *Wybor Etud na Fliet*; 3; izbor etud, ki so predpisane za nižje razrede (E. Köhler: *Etude* op. 33, Gariboldi: *Etudes Journaliers*); K. Šantl Zupan/M. Zupan: *Etude za flavto* 3; L. Moyse: *Daily Exercises*; Ph. Bernold: *La technique d'Embouchure*; Taffanel/Gaubert: *17 Daily Exercises*, izbor etud; Vester: *100 Classical Studies for Flute*.

Tako kot v prejšnjih razredih, tudi v 7. razredu lahko ugotovimo, da učitelji uporabljajo zelo raznoliko literaturo, ki jo lahko razdelimo na tehnično (Taffanel/Gaubert, Moyse, Terschak) oz. literaturo za razvijanje nastavka in tona (Bernold) in na klasične etude (Šantl Zupan/Zupan, Köhler, Tomaszewski, Vester, Demmerssemann).

Raznolikost izbora znova lahko pojasnimo z učiteljevim prilagajanjem izbora literature glede na izražene učenčeve želje glede nadaljevanja šolanja – ali učenec želi zgolj zaključiti višjo stopnjo šolanja na glasbeni šoli ali pa želi nadaljevati s šolanjem na umetniški gimnaziji – smer flavta.

8. razred

Graf 8: Uporaba priporočene literature iz učnega načrta za flavto v 8. razredu glede na odstotne deleže

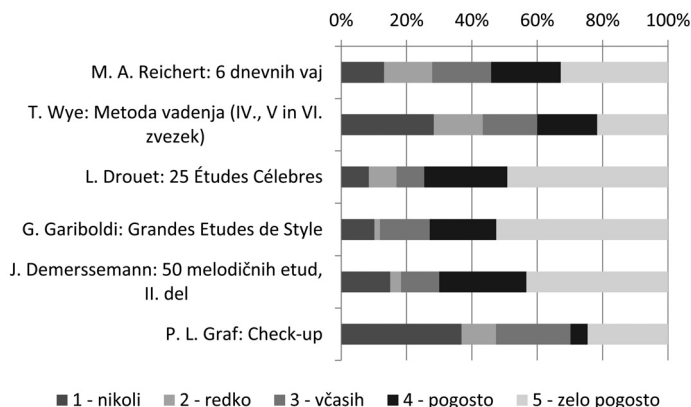

Tabela 12: Pogostost uporabe priporočene literature iz učnega načrta v 8. razredu

Priporočena literatura 8. r.	N	Min	Max	Me	M	SD
G. Gariboldi: Grandes Etudes de Style	59	1	5	5,00	4,03	1,299
M. A. Reichert: 6 dnevnih vaj	61	1	5	4,00	3,46	1,421
L. Drouet: 25 Études Célèbres	59	1	5	4,00	3,98	1,306
J. Demerssemann: 50 melodičnih etud, II. del	60	1	5	4,00	3,80	1,424
T. Wye: Metoda vadenja (IV., V in VI. zvezek)	60	1	5	3,00	2,90	1,537
P. L. Graf: Check-up	57	1	5	3,00	2,70	1,603

Učitelji v 8. razredu zelo pogosto ($Me = 5$) uporabljajo učbenik G. Gariboldi: Grandes Etudes de Style, pogosto ($Me = 4$) učbenike M. A. Reichert: 6 Dnevnih vaj; L. Drouet: 25 Études Célèbres; J. Demerssemann: 50 melodičnih etud, II. del in včasih ($Me = 3$) učbenika T. Wye: Metoda vadenja (IV., V in VI. zvezek) in P. L. Graf: Check-up.

Slaba četrtina učiteljev (23,1 %) priporočeno literaturo nadomešča tudi z viri po lastnem izboru.

Učitelji so navedli, da kot izbirno literature uporabljajo:

A. Terschak: Tägliche Übungen; E. Köhler: Etude op. 33, I. in III. del; F. Tomaszewski: Wybor Etiud na flet, 3, 4; J. Andersen: 18 Etud, op. 11; K. Šantl Zupan/M. Zupan: Etude za flavto; L. Moyse: Daily Exercises; Ph. Bernold: La Technique d'Embouchure; T. Böhm: 24 Caprices Etudes; T. Filas: Top Register Studies; T. Wye; Taffanel/Gaubert: 17 Big Daily Exercises.

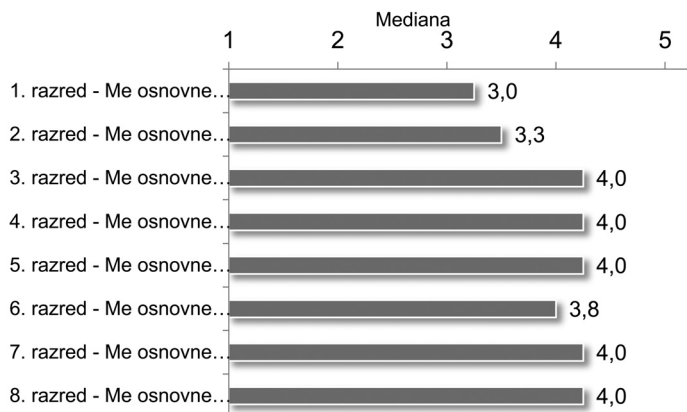
Tako kot v prejšnjih razredih, tudi v 8. razredu lahko ugotovimo, da učitelji uporabljajo zelo raznoliko literaturo, ki jo lahko razdelimo na tehnično (Taffanel/Gaubert, Moyse, Terschak, Filas) oz. literaturo za razvijanje nastavka in tona (Bernold, Wye) in na klasične etude (Šantl Zupan/Zupan, Köhler, Tomaszewski, Vester, Andersen, Böhm).

Tudi v 8. razredu veliko raznolikost literature lahko pojasnimo glede na izražene želje glede nadaljevanja šolanja. Bi pa morda veljalo vključiti tudi večji nabor različnih glasbenih stilov in možnosti učenja improviziranja na flavti, kar zasledimo v precejšnjem številu tujih učbenikov, ki so na voljo.

Povprečna pogostost uporabe priporočene oz. osnovne literature iz učnega načrta od 1. do 8. razreda

Za potrebe sprememb pri prenovi učnih načrtov potrebujemo podatke, v katerih razredih učitelji flavte v največji meri uporabljajo drugo literaturo od predpisane, saj je očitno, da bo v tistih razredih potrebno predlagati največ sprememb pri priporočeni literaturi.

Glede na pridobljene podatke o uporabi priporočene oz. osnovne literature za vsak razred smo za potrebe celovitega pregleda na osnovi lestvice pogostosti uporabe (ocene od 1 do 5) za vsak razred izračunali povprečno pogostost uporabe priporočene oz. osnovne literature iz učnega načrta za flavto.

Graf 9: Pogostost uporabe priporočene literature v vseh razredih iz učnega načrta glede na vrednosti median**Tabela 13: Pogostost uporabe priporočene literature v vseh razredih iz učnega načrta od 1. do 8. razreda**

Pogostost uporabe priporočene literature po razredih	N	Min	Max	Me	M	SD
1. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	3,00	2,8103	1,19512
2. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	3,25	3,2328	1,15172
3. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	4,00	3,8707	1,09849
4. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	4,00	3,5000	1,27389
5. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	4,00	3,9483	0,93513
6. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	3,75	3,6293	1,04529
7. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	4,00	3,7672	1,14790
8. razred - Me priporočene literature	58	1,00	5,00	4,00	3,7500	1,20398

Iz *Grafa 9* je razvidno, da priporočeno literaturo v povprečju včasih uporabljajo v 1. razredu ($Me = 3$) in 2. razredu ($Me = 3,3$), medtem ko priporočeno literaturo v višjih razredih uporabljajo v povprečju pogosto ($Me = 4$).

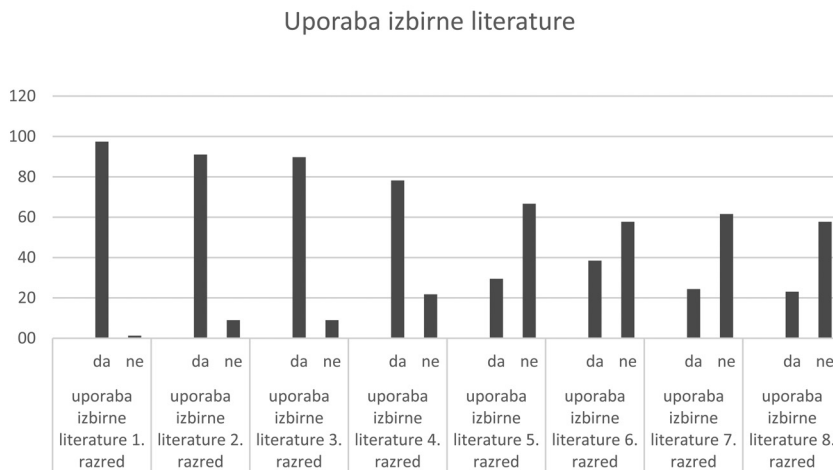
V 1. razredu učitelji včasih uporabljajo priporočeno literaturo iz učnega načrta, pri čemer vrednost standardnega odklona kaže ($M = 2,81$; $SD = 1,195$) na nepoenoteno uporabo med učitelji. V 2. razredu učitelji včasih uporabljajo priporočeno literaturo iz učnega načrta, vrednost standardnega odklona ($M = 3,23$; $SD = 1,151$) prav tako kaže na nepoenoteno rabo med učitelji. V 3. razredu učitelji pogosto uporabljajo priporočeno literaturo, vrednost standardnega odklona ($M = 3,87$; $SD = 1,09$) kaže na dokaj poenoteno uporabo med učitelji. V 4. razredu učitelji priporočeno literaturo uporabljajo pogosto, vrednost standardnega odklona ($M = 3,5$; $SD = 1,27$) kaže na nepoenoteno uporabo med učitelji. V 5. razredu učitelji pogosto uporabljajo priporočeno literaturo iz učnega načrta, vrednost standardnega odklona ($M = 3,94$; $SD = 0,93$) kaže na poenoteno rabo med

učitelji. V 6. razredu učitelji pogosto uporabljajo priporočeno literaturo, vrednost standardnega odklona ($M = 3,62$; $SD = 1,04$) kaže na dokaj poenoteno uporabo med učitelji. V 7. razredu učitelji pogosto uporabljajo priporočeno literaturo iz učnega načrta, vrednost standardnega odklona ($M = 3,76$; $SD = 1,14$) nakazuje na dokaj poenoteno rabo med učitelji. V 8. razredu učitelji pogosto uporabljajo priporočeno literaturo, vrednost standardnega odklona ($M = 3,75$; $SD = 1,20$) ponovno kaže na dokaj poenoteno uporabo med učitelji.

Razlike v uporabi priporočene literature iz učnega načrta za flavto in izbirne literature med razredi

Raziskali smo, kako pogosto učitelji uporabljajo literaturo po lastnem izboru v posameznem razredu.

Graf 10: Uporaba izbirne literature od 1. do 8. razreda

Učitelji flavte v 1. razredu uporabljajo izbirno literaturo v 97,4 %. V 2. razredu v 91 %, v 3. razredu v 89,7 %, v 4. razredu v 78,2 %, v 5. razredu v 29,5 %, v 6. razredu v 38,5 %, v 7. razredu v 24,4 % in v 8. razredu v 23,1 %.

Tabela 14: Rezultat neparametričnega Friedmanovega preizkusa pri uporabi priporočene literature iz učnega načrta

N	58
Chi-Square	69,411
df	7
Asymp. Sig.	0,000

Rezultat neparametričnega Friedmanovega testa kaže, da so razlike v pogostosti uporabe priporočene literature med razredi statistično značilne ($\chi^2 = 69,41$, $p = 0,000$). Priporočena literatura v 1. in 2. razredu je statistično značilno manj pogosto v uporabi kot v višjih razredih (od 3. razreda naprej). Zato smo z *Znakovnim testom* (ang. *Sign test*) preverjali obstoj statistično pomembnih razlik med vsemi mogočimi kombinacijami parov razredov. Rezultati *Znakovnega preizkusa* potrjujejo, da je uporaba priporočene literature iz učnega načrta med razredi različna, kar podpira domnevo, da so potrebe po prenovi priporočene literature v učnem načrtu za flavto med posameznimi razredi različne.

Sklep

Kot smo predpostavljali, so rezultati pokazali statistično značilne razlike v pogostosti uporabe priporočene literature iz učnega načrta za flavto tako med posameznimi razredi kot tudi v pogostosti uporabe izbirne literature po izboru učiteljev; rezultati so pokazali tudi statistično značilne razlike v deležu učiteljev, ki priporočeno literaturo iz učnega načrta za posamezne razrede nadomešča z literaturo po lastnem izboru. Rezultati raziskave bodo lahko služili kot izhodišče ob naslednji prenovi učnega načrta za flavto. Razmisliti moramo o načinih, kako učiteljem predstaviti raznolikost literature za flavto, ki jo najdemo v mednarodnem prostoru. V sedanjem učnem načrtu ne zasledimo literature, ki bi učence spodbujala k improvizaciji, lastnemu ustvarjanju skladb, ki bi vključevala različne glasbene stile. Tudi med izbrano literaturo po izboru učiteljev tovrstne literature skorajda ne zasledimo. Učitelje flavte moramo spodbujati k zavedanju, da je prednost individualnega pouka ravno v tem, da ima učitelj avtonomno možnost vsakemu učencu izbirati raznovrstno glasbeno literaturo, ob kateri se bo ta razvijal v vsestranskega glasbenika. Tudi na ta način bo pri učencih razvijal ljubezen do glasbe in muziciranja, torej temeljno nalogo poučevanja flavte, kot je opredeljena v učnem načrtu (*Učni načrt. Flavta, 2003*).

Viri in literatura:

Dopolnjeni predmetnik. Glasba (2010). Republika Slovenija. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/glasba/pdf/Dopolnjeni_predmetnik_ucni_nacrt_Trajanje_izobrazevanja.pdf (1. 9. 2019).

Hattie, John in Gregory C. R. Yates (2014). *Visible Learning and the Science of How We Learn*. London, New York: Routledge.

Harris, Paul (2012). *The Virtuoso Teacher*. London: Faber Music Ltd.

Juntunen, Marja-Leena (2017). National assessment meets teacher autonomy: national assessment of learning outcomes in music in Finnish basic education. *Music Education Research*. Vol. 19, št. 1, 1-16.

Kavčič Pucihar, Ana (2019). *Učiteljeve strategije poučevanja pri individualnem inštrumentalnem pouku flavte v glasbenih šolah. Doktorska disertacija*. Ljubljana: UL Akademija za glasbo.

Kavčič Pucihar, Ana, Rotar Pance, Branka (2017). Individualni pouk in načini poučevanja učiteljev flavte na posameznih učnih stopnjah v glasbeni šoli = Flute teachers' one-to-one instructional strategies at individual teaching stages in music school. *Revija za elementarno izobraževanje*, letn. 10, št. 4, str. 399-416.

Kovač, Miha, Mojca Kovač-Šebart, Janez Krek in Damijan Štefanc (2005). *Učbeniki in družba znanja*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Lehman, Andreas C., John A. Sloboda in Robert H. Woody (2007). *Psychology for Musicians: Understanding and Acquiring the Skills*. New York: Oxford University Press.

MIZŠ (2017). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS. E-korespondenca z dne 9. 5. 2017. Osebni arhiv avtorice.

Pembroke, Randall in Cheryl Craig (2002). Teaching as a Profession. Two Variations on a Theme. V: Colwell, R. in C. Richardson (ur.). *The New Handbook of Research on Music Teaching and Learning*. Oxford: Oxford University Press.

Pravilnik o izobrazbi učiteljev in drugih strokovnih delavcev v izobraževalnih programih glasbene šole (2015). Uradni list Republike Slovenije št. 104/15. Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12515> (1. 9. 2019).

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v glasbenih šolah (2003). Uradni list Republike Slovenije št. 83/2003. Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2003-01-3975?sop=2003-01-3975> (1. 9. 2019).

Priporočila področnih skupin za izbor in rabo učnih gradiv (2017). Dostopno na: <https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/2017-03-16-priporocila-za-izbiro-ucbenikov-in-kompletov-ucnih-gradiv-za-solsko-leto-2017-2018.pdf> (19. 8. 2019).

Quantz, Johann Joachim (2001). *On Playing the Flute. The Classic of Baroque Music Instruction*. 2. izdaja, 2. ponatis. London: Faber and Faber.

Rotar Pance, Branka (1997). Struktura lika učitelja glasbe. *Glasbenopedagoški zbornik Akademije za glasbo v Ljubljani*. 2, str. 143 – 150.

Stronge, James H. (2018). *Qualities of Effective Teachers*, 3. izdaja. Alexandria, VA: ASCD.

Šantl Zupan, Karolina (2016). Pedagoško in umetniško delovanje učiteljev pihal. *Glasbenopedagoški zbornik Akademije za glasbo v Ljubljani*. 24, str. 57-71.

Štefanc, Damijan (2005). Učbenik z vidika didaktične teorije: značilnosti, funkcije, kakovost in problematika potrjevanja. *Sodobna pedagogika*, 56 (4), 172–185.

Štefanc, Damijan, Jasna Mažgon in Danuša Škapin (2011). *Z učnimi gradivi do kakovostnega znanja*. Ljubljana: Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje. Dostopno na: [http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/ Z-ucnimi-gradivi_www.pdf](http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/Z-ucnimi-gradivi_www.pdf) (29. 3. 2018).

Učni načrt. Flavta (2003). Republika Slovenija. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/glasba/pdf/Dopolnjeni_predmetnik_ucni_nacrt_Flavta.pdf (22. 10. 2015).

Zakon o glasbenih šolah (2000). Uradni list Republike Slovenije št. 81/06. Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2063> (1. 9. 2019).

SUMMARY

Slovenian flute teachers must follow the Slovenian State Flute Curriculum guidelines. These also include recommended graded flute repertoire. Teachers are encouraged to use these recommendations as guidance not as a rigid obligation.

We researched the use of recommended and elective flute repertoire between 1st and 8th grade among Slovenian Music School flute teachers (N=78). The research is based on descriptive and causally non-experimental quantitative method. The questionnaire was designed to explore the use of flute repertoire in the individual instrumental flute instruction in Slovenian Music Schools. The percentage of female teachers is very high (93,5 %). The majority of flute teachers are 26 to 35 years old (37,6 %). The majority of flute teachers (20,5 %) have 18 students in their class. 73,1 % are full time flute teachers and 26,9 % have less than full time employment.

In the 1st grade, the most frequently used tutor book (Me = 5) from the recommended list is G. Gariboldi: Erste Übungen. Igramo se flavto by A. Kavčič Pucihar is the most frequently (Me = 5) elected method book. In the 2nd grade G. Gariboldi's Easy and Progressive Studies, op. 30 and Erste Übungen are the most frequently (Me = 5) used tutor books from the recommended list. A. Kavčič Pucihar: Igramo se flavto is the most frequently elected (Me = 5) method book. In the 3rd grade G. Gariboldi's Easy and Progressive Studies, op. 30 and Etudes Mignonnes are the most frequently (Me = 5) used tutor books from the recommended list. M. Pollock/J. Sebba: Abracadabra and K. Šantl Zupan/M. Zupan: Studies for the flute are the most frequently (Me = 3) elected tutor books. In the 4th grade G. Gariboldi: 20 Petites Etudes is the most frequently used tutor book (Me = 5) from the recommended list. K. Šantl Zupan/M. Zupan: Studies for the flute is the most frequently (Me = 3) elected tutor book. In the 5th grade G. Gariboldi: Etudes Chantantes is the most frequently used tutor book (Me = 5) from the recommended list. In the 6th grade E. Kohler, op. 66: Romantic studies is the most frequently used tutor book (Me = 5) from the recommended list. In the 7th and 8th grade G. Gariboldi: Grandes Etudes de Style is the most frequently used tutor book (Me = 5) from the recommended list.

From 5th – 8th grade on, teachers described their elected repertoire. The elected repertoire consisted of studies in the following categories: technical, tone development, classical and world music studies.

The results revealed statistically significant differences in the frequency of the recommended repertoire use among the grades. Statistically significant differences in the frequency of the elective repertoire use also emerged. We find an area for improvement in the stylistic variability of the flute repertoire used in Slovenian Music Schools. Increased variability of musical styles could contribute towards reaching the fundamental goal of music education – kindling the love of music and musicianship.